

1.2.

ARBEIDSMARKT

Met de EMR2020-strategie van 10 jaar geleden werd voor het eerst een toekomstige gemeenschappelijke grensoverschrijdende strategie rond de thema's Arbeidsmarkt en Onderwijs en opleiding uitgewerkt. Het ontwikkelingsproces van onze regio in het afgelopen decennium heeft aangetoond dat zowel de arbeidsmarkt als het onderwijs en de opleiding doelgerichter moeten worden en, omdat ze zo belangrijk zijn, individueel moeten worden behandeld om recht te doen aan hun grensoverschrijdend karakter. Daarom ontwikkelden de EMR-partners samen de volgende strategie die specifiek op de arbeidsmarkt is gericht.

1.2.1. UITGANGSSITUATIE EN ACHTERGROND

Een functionerende en onbelemmerde grensoverschrijdende arbeidsmarkt is een centrale pijler van het dagelijks leven in grensregio's zoals de Euregio Maas-Rijn (EMR). Daarom was het thema al een essentieel onderdeel van de EMR2020-strategie. Op de bestaande initiatieven en ontwikkelingen zal nu verder worden gebouwd in het kader van de EMR2030-strategie.

Achtergrond

De genomen initiatieven van de EMR 2020-strategie ontwikkelden zich verder op weg naar een effectieve Euregionale arbeidsmarkt. Met de oprichting van de Grensinfopunten (GIP) aan de Duits-Nederlandse grens in Aken, Maastricht en Eurode is voor het eerst een regionaal gefinancierde en duurzame adviesstructuur ontstaan, die burgers en bedrijven individuele en gefundeerde informatie verschaft over vragen op het gebied van sociale zekerheid, belastingen en levensomstandigheden in het buurland. De behoefte aan deze dienst blijkt uit het voortdurend toenemende aantal consultaties. Dit wordt ook vanuit politiek oogpunt bevestigd door het feit dat de GIP ondertussen konden worden overgeheveld naar een structurele financiering die onafhankelijk is van tijdelijke subsidies.

De GIP worden aangevuld door de zogenaamde "Service grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling" (SGA) in Eurode en Maastricht, waarin vertegenwoordigers van de arbeidsbemiddelingsdiensten van Duitsland en Nederland nu voor het eerst samen de plaatsing van

vacatures aan beide kanten van de grens rechtstreeks vanuit dezelfde instantie mogelijk maken. In het kader van het INTERREG-project "youRegion" is nu ook in het grensgebied tussen de Duitstalige gemeenschap van België en Duitsland een SGA opgericht in samenwerking tussen de ADG (Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft - dienst voor de arbeidsvoorziening van de Duitstalige gemeenschap van België) en de Bundesagentur für Arbeit (Duits federaal arbeidsbureau). Dit is een verdere stap in de richting van een arbeidsmarkt met een 360-graden-benadering.

De ruggengraat van deze aanpak vormt de samenwerking die de EMR en de advies- en bemiddelingsinstellingen uit de dagelijkse praktijk hebben met het ITEM-instituut (Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility) in Maastricht. Deze dient als "back office" en ondersteunt de partners met diepgaande juridische analyses, oplossingsvoorstellen en lobbywerk die de Euregionale belangen en bekommernissen behartigen op het gebied van de grensoverschrijdende arbeidsmarkt en aanverwante Euregionale onderwerpen.

Deze activiteiten en benaderingen worden begeleid door het reeds lang bestaande EURES-netwerk, dat sinds 2015 in het kader van het EaSI-financieringsprogramma door en voor de EMR wordt gecoördineerd en de samenwerking tussen de verschillende actoren op het vlak van arbeidsmarkt en economie duurzaam versterkt in overleg met de Euregio-partners.

Hinderpalen

Ondanks alle inspanningen en de geboekte vooruitgang blijft de Euregionale arbeidsmarkt echter complex. Er blijven taalkundige, administratieve en juridische belemmeringen bestaan. Een goed voorbeeld hiervoor is de erkenning van diploma's aan beide zijden van de grens. Het aantal grensarbeiders is de afgelopen tien jaar stabiel gebleven, ondanks de aanhoudende Europese en wereldwijde economische crisis. Tenminste, voor zover deze cijfers betrouwbaar en vergelijkbaar zijn. Ook in 2020 moet worden vastgesteld dat er tussen de partnerregio's nog steeds geen continu verzamelde en vergelijkbare gegevensbestanden bestaan. De aanhoudende Coronapandemie zal naar alle waarschijnlijkheid de moeilijkheden op de arbeidsmarkt nog doen toenemen en tot spanningen op de arbeidsmarkt leiden. Daarbij komt vooral de kwestie van de digitalisering in het middelpunt te staan. Weliswaar zijn hier pragmatische en op de burger gerichte oplossingen gevonden, die systematisch moeten worden uitgediept en verankerd. Tegelijkertijd is in de maanden van de pandemie gebleken dat persoonlijke en individuele adviesverlening aan de burgers onontbeerlijk blijft.

1.2.2. ONTWIKKELINGSDOELEN

Het zou de komende tien jaar de bedoeling moeten zijn zich te concentreren op de bestaande benaderingen en kerndiensten evenals de best practices om een echte arbeidsmarkt met een 360-graden-benadering op het gebied van de EMR tot stand te brengen.

Er zou prioriteit moeten worden gegeven aan de Euregionale ontwikkeling van GIP- en SGA-diensten met het oog op een benadering via echte Euregionale One-Stop-Shops voor de burgers. Het is niet alleen de bedoeling om op termijn het voor de burgers relevante aanbod van de GIP, de SGA en het uitgebreide dienstenaanbod, dat momenteel in het kader van het project youRegion wordt ontwikkeld, aan elkaar te koppelen en vanuit één gezamenlijke instantie aan te bieden, maar ook om het idealiter te bundelen onder een regionale koepelinstatie. De oprichting van dergelijke

diensten- en burgercentra dient niet alleen de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, maar bevordert ook de Euregionale integratie in de EMR. Het EURES-netwerk, dat zijn deugdelijkheid herhaaldelijk bewees, speelt ook hier een centrale rol, om de relevante actoren en verantwoordelijke instellingen van de EMR effectief en op lange termijn bij het proces te blijven betrekken. Gestreefd wordt naar een voortzetting van de gezamenlijke euregionale samenwerking in het kader van ESF+, die EURES ook voor de toekomst in de EMR verankert.

Dit zou verder gepaard moeten gaan met een nauwere samenwerking met het ITEM-instituut, met als doel de Euregionale expertise te consolideren, het back-office-karakter te versterken en de resultaten van de samenwerking toegankelijker te maken voor burgers en belanghebbenden. In dit verband moet de expertise van de adviseurs van de GIP, de SGA en EURES op het gebied van de EMR op transparantere en doeltreffendere wijze worden ingezet.

Bij de uitvoering zou ook aandacht moeten worden besteed aan het aspect digitalisering. De gevolgen van de pandemie en het daarmee gepaard gaande streven naar werken op afstand maken het onvermijdelijk de administratieve en communicatieprocessen in de EMR op Euregionaal niveau te digitaliseren, alsmede het dienstenaanbod beter af te stemmen op de digitale behoeften en praktijken. In het belang van de burgers van de EMR zou dit Euregionaal moeten worden gecoördineerd en rekening blijven houden met de behoefte aan persoonlijk en individueel advies.

De grensoverschrijdende uitdagingen die de pandemie met zich meebrengt, verduidelijken de Euregionale behoefte aan samenwerking en de nood om tijdig de mogelijkheden voor structurele financiering en andere steunmogelijkheden (bijv. INTERREG, ESF+, enz.) te verkennen. Binnen het kader van zijn mogelijkheden als EGTS zal de EMR samen met zijn partners eraan blijven werken.

1.2.3. DOELSTELLINGEN

- Zorgen voor een voor alles openstaande arbeidsmarkt binnen het partnerschapsnetwerk van de EMR,
- De GIP en SGA-concepten in alle EMR-regio's aanpassen aan de plaatselijke behoeften en vereisten,
- Het EURES-netwerk verder uitbouwen en verdiepen binnen FSE+,
- De nadruk leggen op de samenwerking tussen de Euregionale expertisecentra (ITEM, GIP, EURES enz.),
- Digitaliseren van de Euregionale communicatiekanalen en diensten,
- Verzekeren van de structurele financiering en de steun voor de EMR2030-strategie.

CONCLUSIE

De grensoverschrijdende uitdagingen als gevolg van de pandemie benadrukken de noodzaak om aan de Euregionale samenwerking het nodige uitzicht te geven op structurele financieringsvooruitzichten en andere steunmaatregelen (zoals INTERREG, FSE+ enz.). In de mate van het mogelijke zal de EMR als EGTS en samen met en voor haar partners blijven werken aan die thema's om de Euregionale arbeidsmarkt op lange termijn te steunen en te bevorderen.